

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ І МУЗЕЙНО-
ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
Кафедра туристичного бізнесу

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПОВІЛЬНОГО ТУРИЗМУ У
ДІШПОЛЬДСВАЛЬДЕ (НІМЕЧЧИНА).**

здобувача вищої освіти
другого (магістерського) рівня
зі спеціальності 242 «Туризм»
освітньо-професійної програми «Туризмознавство»

САХАРОВОЇ ЯНИ ВАЛЕРІЇВНИ

Допущено до захисту:
Завідувач кафедри, доктор
культурології, доцент

БОЖКО
ЛЮБОВ
ДМИТРІВНА

Науковий керівник:
кандидат наук з культурології

ЯРІКО
МИРОСЛАВА
ОЛЕКСІЇВНА

Харків – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ПОВІЛЬНИЙ ТУРИЗМ: СУТНІСТЬ ТА ХАРАКТЕРИСТИКИ.....	7
1.1. Повільний туризм: історія становлення та сутність явища.....	7
1.2 Соціокультурні, екологічні та економічні аспекти повільного туризму.....	12
1.3 Пріоритетні напрями розвитку повільного туризму	17
Висновки до РОЗДІЛУ 1.....	23
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПОВІЛЬНОГО ТУРИЗМУ У ДІППОЛЬДІСВАЛЬДЕ (НІМЕЧЧИНА)	24
2.1 Сучасний стан розвитку масового туризму в Діппольдісвальде.....	24
2.2 Культура малих міст Німеччини як туристичний ресурс повільного туризму.....	31
2.3 Планування повільного туризму в Діппольдісвальде.....	37
Висновки до РОЗДІЛУ 2.....	40
ВИСНОВКИ.....	41
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	42

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Останнім часом у сфері туризму спостерігається все більше поширення нових форм туризму. Люди подорожують, щоб оцінити природне середовище (екотуризм), зануритися в різні культури (культурний туризм), відвідати автентичне минуле та культури (культурний туризм), відвідати автентичне минуле/залишки місць (туризм спадщини), пізнати гармонію між навколишнім середовищем, місцевими жителями та відвідувачами (зелений туризм), або отримати бажані медичні процедури та послуги (оздоровчий/медичний туризм). Деякі країни, такі як Японія, офіційно визнають ці нові форми туризму для заохочення більше подорожуючих, а також розроблюють ефективні стратегії просування. В широкому сенсі, в основі цих нових примх туризму є дві рушійні сили, скажімо, екологічна стійкість та особистий/соціальний добробут. Виникаючи з цих екологічних та особистих занепокоєнь, також є інша форма туризму, яка називається повільний туризм. Повільний туризм – це вид туризму, який орієнтований на більш глибоке вивчення територій та туристичних пам'яток, на відміну від швидкого туризму, коли турист досить швидко відвідує місця та нічого не запам'ятовує.

Ступінь розробленості теми в науковій літературі: Незважаючи на зростаюче визнання і популярність повільного туризму, існує дуже мало досліджень, присвячених повільному туризму. До цього часу дослідження повільного туризму були зосереджені на двох питаннях: 1) сприяння екологічному розвитку та 2) цільове споживання.

Перший напрямок досліджень розглядає повільний туризм у контексті сталого та проекологічного розвитку [6], [7], [35], [38]. У цій сфері повільний туризм, як правило, визначається у зв'язку зі швидкістю та мобільністю, з особливим інтересом до транспортування до місця призначення та з нього. Це визначення підкреслює про-екологічний аспект повільного туризму: повільні подорожі не тільки зменшують забруднення навколишнього середовища

завдяки використанню транспортних засобів з низьким рівнем викидів вуглецю, але й зменшують виснаження енергетичних ресурсів [28]. У більшості досліджень повільний туризм розглядається як спосіб участі в природоохоронній діяльності, пов'язаній з екологічною стійкістю, а також як туристична діяльність у місці призначення.

Другий потік досліджень описує, що повільний туризм – це більше, ніж просто повільний рух для навколишнього середовища [26], [28]. Дослідники почали розглядати повільний туризм більш широко з точки зору цілеспрямованого споживання, такого як особисте задоволення та добробут [30]. З цієї точки зору, автори Дікінсон та ін. стверджують, що повільні подорожі зосереджуються не тільки на транспорті заради захисту навколишнього середовища, але й на участі у відносно повільних формах подорожей заради вивчення місцевих громад, історії, культури та людей. Тіммс і Конвей також описали, що повільний туризм охоплює три аспекти стійкості: екологічну, соціокультурну та економічну стійкість. Пізніше Окс та ін. визначили повільний туризм як «поїздку або серію поїздок, що здійснюються у суб'єктивно визначеному, ментально повільному темпі дій або пересування для реалізації мотивацій та цілей, характерних для поїздки (поїздок)». Вони дослідили, чому люди займаються повільними видами подорожей і які цілі вони переслідують у такому цілеспрямованому повільному переміщенні в часі та просторі. У Менг і Чой також надали емпіричне розуміння цілеспрямованої поведінки повільних мандрівників, які беруть участь у повільному туризмі, щоб зменшити часовий тиск під час подорожі. Повільний туризм – це зростаюча тенденція, яка привертає сучасну увагу в туристичній літературі. Більшість досліджень повільного туризму зосереджені на природоохоронній діяльності через подорожі повільним видом транспорту та залучення до місцевого досвіду. Однак, туристична література надає обмежене уявлення про сприйняття мандрівниками повільного туризму. Мало уваги приділено психологічним мотивам повільних видів подорожей.

Серед українських дослідників цієї тематики слід виділити роботу Л.Д. Божко [2].

Мета дослідження – теоретично дослідити можливості розвитку повільного туризму в малих містах Німеччини на прикладі міста Діппольдісвальде.

Завдання кваліфікаційної роботи:

- проаналізувати основні туризмознавчі дослідження, присвячені повільному туризму;
- розглянути тенденції розвитку повільного туризму у світі;
- оцінити переваги повільного туризму як для подорожуючих, так і для довкілля;
- проаналізувати сучасний стан та можливості розвитку сталого туризму в Діппольдісвальде;
- запропонувати планування подорожі до Діппольдісвальде (Німеччина).

Об'єкт дослідження: повільний туризм.

Предмет дослідження: перспективи розвитку повільного туризму у малих містах Німеччини на прикладі Діппольдісвальде.

Методи, які було використано в ході наукового дослідження: у теоретичній частині роботи було використано метод індукції, дедукції, аналізу та синтезу. А у практичній частині роботи було використано методи порівняння та спостереження. Важливу роль відіграв емпіричний метод – авторка особисто мала нагоду впродовж місяців перебувати в місті Діппольдісвальде, спілкуватись з місцевими жителями.

Теоретичне та практичне значення виконаного дослідження: вперше у вітчизняному туризмознавстві проаналізовано розвиток повільного туризму в одному з малих міст Німеччини. Результати роботи можуть бути використані на практиці у роботі українських та зарубіжних туроператорів.

Обсяг і структура роботи: кваліфікаційна робота складається зі вступу, 2 розділів, 6 підрозділів, висновків та списку використаної літератури. Обсяг роботи: 46 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ПОВІЛЬНИЙ ТУРИЗМ: СУТНІСТЬ ТА ХАРАКТЕРИСТИКИ

1.1 Повільний туризм: історія становлення та сутність явища

Туризм є ключовим аспектом сучасної культури, що зачіпає кожную частину земної кулі і кожную людину в світі. Суспільство без відпусток і можливостей подорожувати в нові місця за новими враженнями неможливо уявити в рамках західних спільнот. Зростання туристичних поїздок було значним протягом останніх п'яти десятиліть. У 2019 році, за даними Всесвітньої ради з подорожей та туризму (WTTC), подорожі та туризм безпосередньо створили близько 330 млн. робочих місць та 10, 3% внеску у ВВП світової економіки. Подорожі та туризм забезпечили 3, 5% зростання ВВП у 2019 році порівняно з іншими секторами [42].

Сьогодні туризм – це самодослідження та відкриття. Основна мета подорожей могла зміститися в акцентах, але сьогоднішній туризм не змінився, оскільки туризм – це більше не колекціонування нових територій або оригінальних творів мистецтва, а збір вражень та пам'яток. Цей все надає основу для ідеї повільних подорожей як моделі туризму, де подорож може бути невід'ємною частиною туристичного досвіду, а не просто засобом досягнення місця призначення. Люди шукають протиотруту від швидкого темпу життя через повільні подорожі; надають перевагу потягам, автобусам, велосипедам та пішим подорожам, а не літакам та автомобілям, а також шукають туристичні враження, які зосереджені на ландшафті, культурі та взаємодії з іншими туристами та приймаючим населенням [18].

Саме тому важливо дати визначення поняттю «повільний туризм». Повільний туризм – це альтернативний туристичний вибір на противагу масовому туризму. Повільний туризм є частиною сім'ї сталого туризму, що відрізняється від основного туризму і підкреслює більшу особисту обізнаність туриста. Він характеризується зменшенням мобільності та знаходженням часу

для вивчення місцевої історії та культури, підтримуючи при цьому навколишнє середовище.

Повільний туризм виник з більш широкої тенденції так званого «повільного руху». Повільний туризм – це концептуальна основа, яка передбачає, що люди подорожують до місця перебування протягом більш тривалого періоду часу, менше подорожують, відчують красу місць, приділяють час вивченню місцевої історії та культури, а також підтримують навколишнє середовище. Ключовими предметами занепокоєння повільного руху є стреси сучасного соціально-економічного клімату, стрес, брак часу, темп плину повсякденного життя, а також брак спілкування та справжнього дотику у людських стосунках. Повільний туризм визначається як якісний акцент на подорожі, що здійснюється, для початку, де основна увага і пояснення зосереджуються на задоволенні та досвіді туриста, орієнтованому на споживання. Повільний туризм може збігатися з певними типами або категоріями подорожей, може бути більш глибоко мотивований індивідуальними мотивами, суб'єктивним вибором способів подорожі та іншими особистими причинами, такими як вподобання і стиль життя, всі вони керуються або чітко, або вільно встановленими цілями для цільової подорожі. Ліпман і Мерфі (визнають стале споживання як ключовий компонент повільного туризму через «повільніший рух транспорту і товарів, меншу мобільність і меншу кількість подорожей» [22]).

Оскільки сьогодні людина не в змозі виконувати всі соціальні, економічні та професійні обов'язки своєї сім'ї, вона іноді відчуває себе пригніченою. Повільний рух відповідає на потребу реагувати на важливі екзистенційні питання; потребу відновити зв'язок з окремими людьми, сім'ями, суспільствами і друзями; потребу спілкуватися, заново відкривати для себе місця, їжу і напої; і, в кінцевому рахунку, потребу жити осмисленим життям. У розумінні повільного туризму, занурення в природне середовище і, таким чином, для мандрівника, який бере відпустку, відродження тіла і духу може бути метою.

Ідея повільного туризму є відносно новою і на сьогоднішній день не має точного визначення. Її витoki можна простежити до деяких більш інституціоналізованих соціальних рухів, які почалися в Італії в 1980-х і 1990-х роках, таких як повільна їжа і повільні міста. Повільний туризм також означає уникання «швидкого дозвілля» і «швидкого туризму», таких як пакетні тури і відпустки, щоб полегшити емоції від відпустки. В умовах тиску на самореалізацію особистості, браку часу. Повільний туризм за визначенням виник як сучасна тенденція, яка контрастує з раніше переважаючою тенденцією масового туризму або швидкого туризму.

Повільні подорожі є цілісним підходом, оскільки вони є центральним елементом подорожі, місця призначення та повернення; вони створюють єдиний досвід подорожі. Для більшості експертів не існує поділу між повільною подорожжю як подорожжю і повільним туризмом як способом пізнання місця призначення, вони єдині і вони однакові.

Повільна подорож – це не стільки швидкість, скільки прийняття обдуманих рішень, це скоріше уповільнення. Замість того, щоб бути напруженою інтермедією між домом і місцем призначення, поїздка стає моментом для відпочинку. Замість того, щоб перетворювати його на продукт достатку, повільні подорожі переосмислюють час як дефіцит. І повільні подорожі також змінюють наші відносини з місцями, захоплюючи і надихаючи нас на більш тісний зв'язок з культурами, через які ми подорожуємо. У порівнянні з тими, хто поспішає і їде далі швидко, повільні мандрівники можуть дізнатися більше про природну і штучну історію, місцеву їжу, звичаї і деякі унікальні якості місця призначення. Вони, швидше за все, отримають більш реальний досвід, знайдуть час, щоб переглянути місцеві магазини, ввібрати в себе пейзажі, поспостерігати за людьми, купити щось у ремісника, поспілкуватися з місцевими жителями, посидіти в традиційному ресторані за трапезою, взяти екскурсію на археологічні розкопки з гідом. Очікується, що повільні подорожі принесуть додаткові екологічні переваги, оскільки вони уникають швидких подорожей за допомогою авіаперевізників або автомобілів

в їх чистому, ідеальному вигляді через відстороненість, яку вони створюють від фокусу «подорож як пункт призначення», і високі глобальні викиди парникових газів, які вони викидають [7].

Повільний туризм «охоплює проблеми екологічної стійкості екотуризму, враховує інтереси соціальної та культурної стійкості туризму на базі громад та туризму для бідних, а також просуває ідеали економічної стійкості» [38]. Концепція повільного туризму є відносно новою. Повільний туризм походить від соціальних рухів, таких як рухів «Повільна їжа» та «Повільні міста» (також відомі як *Cittáslow*), які розпочалися в Італії у 1980-х та 1990-х роках [7], [9], [13]. Рух повільної їжі розпочався, коли Карло Петріні очолив протест проти відкриття франшизи Макдональдса в центрі Риму в 1986 році. Маніфест Слоу Фуд був офіційно підписаний у Парижі делегатами з 15 країн через три роки, і з тих пір він налічує понад 100 000 членів у 150 країнах [2]. Рух *Cittáslow*, відгалуження *Slow Food*, розпочався у 1999 році, коли місцеві жителі інтегрували філософію повільних подорожей у своє повсякденне життя, щоб сприяти розвитку місць, заснованих на стійкій економіці, здоровій їжі та навколишньому середовищу, а також традиційній громаді [2].

Повільний туризм поєднує туризм і сталий розвиток, підтримуючи чесноти повільності та автентичний досвід подорожей [23]. Існують альтернативні форми туризму (наприклад, екотуризм, туризм культурної спадщини, відповідальний туризм, сталий туризм та етичний туризм) [7], [26], [27]. Аналогічно, повільний туризм «охоплює проблеми екологічної стійкості екотуризму, враховує інтереси соціальної та культурної стійкості туризму на базі громад та туризму для бідних, а також просуває ідеали економічної стійкості» [28]. Таким чином, повільний туризм та інші види екологічного туризму мають спільні теоретичні засади з екологічними проблемами та сталим вибором способу пересування.

Повільний туризм спочатку виник як альтернатива подорожам літаками та автомобілями, коли люди досягають місця призначення і долають меншу

відстань [6]. Цей вид туризму, як правило, являє собою більш неспішні подорожі, взаємодію з місцевими місцями та людьми [7, 10]. Дослідники запропонували визначення повільного туризму, однак, «не існує єдиної думки щодо того, що насправді означає «повільний», і як він інтерпретується по відношенню до різних туристичних контекстів і культур» [9]. Згідно з Дікінсоном і Ламсдоном [7], будь-яке визначення повільного туризму повинно включати основні принципи транспорту, які спрямовані на захист навколишнього середовища та сприяння відносно повільним видам подорожей, таким як вивчення місцевої культури, історії та громади. Вони описують повільний туризм як «концептуальну основу, яка включає людей, які «подорожують до місця призначення повільніше наземним транспортом, залишаються довше і подорожують менше», а також тих, хто сприймає подорож до місця призначення як власне досвід, а після прибуття до місця призначення

Споживча цінність є вирішальним фактором, який впливає на процес споживання, наприклад, на купівельну поведінку [4, 16, 29]. У контексті повільного туризму цінності повільних мандрівників можуть визначати їхню поведінку і вибір у ситуаціях споживання. Споживчі цінності можна добре пояснити за допомогою моделі ланцюжка «засоби-ціль» (МЕС), введеної в дослідженнях Рокіча [32]. Цінності розглядаються як певні цілі або кінцеві стани, яких споживачі прагнуть досягти через споживання продуктів або послуг [33]. Рокіч [32] класифікував цінності на два типи: термінальні цінності та інструментальні цінності. Інструментальні цінності (наприклад, незалежність) забезпечують засоби, за допомогою яких можна досягти бажаних кінцевих цілей, тоді як термінальні цінності (наприклад, почуття досягнення) визначаються як кінцеві цілі протягом життя [19, 31]. Гутман [12] розвинув модель Рокіча та підкреслив, як кінцеві цінності (бажані кінцеві стани) впливають на поведінку споживача (наприклад, на вибір продукту) [17].

Слідом за ними, згідно з моделлю ієрархії споживчої цінності Вудраффа [41], споживачі бажають отримати конкретні результати або

вигоди, які допоможуть їм досягти своїх кінцевих цілей. Споживча цінність визначається на основі конкретних знань або думок (атрибутів) продукту, послуги або досвіду, які переходять до більш абстрактних знань або думок (наприклад, психологічні та соціальні наслідки) і ще більш абстрактних думок (наприклад, цінності) [33, 41]. Коротко кажучи, модель стверджує ієрархічну структуру «атрибути – наслідки – цінності». Застосовуючи цю модель до повільного туризму, це дослідження припускає, що мандрівники оцінюють атрибути повільного туризму, які потім формують значущі асоціації з наслідками (вигодами), які вони можуть отримати від цих атрибутів для досягнення своїх кінцевих цілей.

Позачасовість є характеристикою туризму, але атрибутом, який здебільшого асоціюється з перебуванням у місці призначення, а не з подорожжю. Для повільних мандрівників витрачання більшої кількості часу сприяє отриманню досвіду подорожі, що прямо суперечить передумовам системи витрат на подорожі. Новий світ повільних подорожей – це еkleктична тенденція, яка зараз використовується на різних веб-сайтах, в туристичних ЗМІ та наукових публікаціях. Група повільних мандрівників в Інтернеті в першу чергу святкує багатство свого досвіду подорожей. Одним з перших користувачів слова «повільна подорож» була Поліна Кенні, яка створила веб-сайт Slow Travel [37] у 2000 році. Повільні подорожі пов'язані з іншим підходом до розуміння світу природи, спілкуванням з реальним відношенням до місця, що означає налагодження гарної комунікації та залучення до повсякденного життя мешканців місця, стаючи більш тісно пов'язаними з місцевою громадою та її унікальністю.

1.2 Соціокультурні, екологічні та економічні аспекти повільного туризму

Повільний туризм пропонує туристам інший спосіб насолодитися враженнями від подорожі, але також можна назвати ще декілька сфер, в яких

повільний туризм може бути корисним для туристичних напрямків і для людей, які живуть у цій місцевості.

Багато проблем, пов'язаних з масовим туризмом, зосереджені навколо екологічних проблем. Наприклад, вплив туристів у певну місцевість неминуче призведе до виникнення проблем, пов'язаних з відходами та використанням природних ресурсів. Звичайно, накопичення автомобілів і послуг, що надаються авіакомпаніями, також призводить до забруднення навколишнього середовища.

Повільний туризм має на меті зменшити вуглецевий слід мандрівників шляхом уповільнення всього процесу подорожі. Це може означати, що турист користується послугами поїздів, щоб дістатися до місця призначення, а не покладається на швидкість літаків. Це також означає витратити більше часу, насолоджуючись кожним видом діяльності, що може зменшити викиди вуглецю, пов'язані з місцевими подорожами.

Ніхто не заперечує, що авіаперельоти мають негативний вплив на планету. За даними Фонду Девіда Сузукі, авіаційні викиди залишаються в атмосфері і нагрівають її протягом століть. Вони можуть викликати хімічні реакції та атмосферні ефекти, які нагрівають планету через велику висоту, на якій вони викидаються. Оскільки багато мандрівників захоплюються авіаперельотами, цю правду часто важко почути. На щастя, це не означає, що подорожі повинні припинитися. Це просто означає, що ми повинні знайти стійкі альтернативи авіаперельотам, де це можливо, щоб пом'якшити вплив на планету.

Однією з таких альтернатив є наземний транспорт. Повільні подорожі дають можливість пропустити швидкий рейс до далекого пункту призначення і доїхати автобусом або поїздом до сусіднього міста або країни протягом більш тривалого періоду часу [5].

Коли турист шукає екологічно чисте житло, таке як еко-готель, він отримує можливість подорожувати, мінімізуючи свій вплив на навколишнє середовище. Деякі «зелені» готелі насправді пропонують відновлювані

джерела енергії або освітлення з низьким споживанням енергії, а також купують продукти харчування лише місцевого виробництва.

Зупинившись у гарному еколого-садибному готелі, можна налагодити більш тісні стосунки з місцевими жителями. Це дозволить оцінити місцеві звичаї та зробити свій внесок у місцеву економіку. Паралельно з цим, девіз UNWTO підкреслює важливість сталого туризму та внесок, який він може зробити у розвиток. Кампанія 2017 року «Подорожуй, насолоджуйся, поважай» має на меті залучити туристів до позитивних змін, завжди поважаючи місце, яке вони відвідують [25].

Фундаментальна частина концепції повільного туризму передбачає уповільнення темпу і отримання задоволення від того, що місцевість може запропонувати. Це може принести ряд значних культурних переваг для регіону, оскільки це означає, що місцевий бізнес не призначений для обслуговування туристів, які шукають постійної стимуляції, і це допомагає уникнути ситуацій, коли місцевість стає відомою в першу чергу як туристична дестинація, а не як місце, де живуть люди.

Крім того, повільний рух може допомогти уникнути ситуацій, коли місцевість стає переповненою автомобілями, розважальними закладами та іншими пропозиціями. Це допомагає уникнути швидких культурних змін, особливо в невеликих містах.

Важливо спробувати провести тиждень в якомусь місці і подивитися, що знаходиться поруч. Не поспішати, зануритися в місцеву культуру і уникати швидкого темпу поспіху від «обов'язкових для відвідування» місць, переходячи від одного до іншого. Іноді найкращий спосіб по-справжньому побачити місце – це витратити час на його вивчення, пожити, як місцеві жителі, або просто насолоджуватися ним один день за одним і мати гнучкість залишатися в ньому більше або менше відповідно до того, що ми бачимо і відчуваємо. Цей додатковий час, проведений у місці, дозволяє знайти улюблену кав'ярню, купити продукти в місцевих магазинах, піти на

щотижневий ринок – те, що роблять всі місцеві мешканці. І це правильно – бути гостем більше, ніж туристом [34].

Переваги повільного туризму треба розглянути також з точки зору самого туриста. Перша і найбільш очевидна перевага повільної подорожі над швидкісною – це можливість заощадити гроші. Коли мандрівник намагається відвідати три великих міста по всій Європі щотижня протягом двотижневої подорожі, він швидко накопичує витрати, тому що кожного разу, коли він переїжджає в нове місто, він повинен заплатити за транспорт до і з залізничного вокзалу або аеропорту, квиток на літак або поїзд до нового місця призначення, а також за проживання в кінцевому пункті призначення.

Коли турист зупиняється десь лише на одну або дві ночі, типовою практикою є сплата повної ціни за кімнату; це особливо стосується Airbnb, де швидкі терміни здачі означають, що господареві потрібно стягувати більше коштів для покриття витрат на прибирання. З тієї ж причини, вибір повільної подорожі та тривалого перебування в одному Airbnb часто призводить до знижених цін. Аналогічно, вибір відвідування одного великого міста на тиждень означає, що мандрівники можуть заощадити гроші на транспортних витратах і більше часу на піші прогулянки навколо місця призначення, щоб дослідити місцевість за межами головних туристичних центрів.

Вибір повільної подорожі замість підрахунку країн означає більше часу в кожному місці і більш тривалий період подорожі. Маючи час для відпочинку в місці призначення, а не для того, щоб оглянути основні моменти екскурсії та переїхати до наступного місця, є можливість вільно поблукати. Часто найкраща частина відвідування нового місця – це блукати без конкретної мети, просто оцінюючи архітектуру вулиць, знаходячи кафе, де місцеві жителі щоранку снідають, і спостерігаючи тихі заходи сонця без перешкод з боку натовпу. Перебування в одному місці довше дозволяє мандрівникам мати час для цих унікальних і незабутніх вражень.

На початку подорожі швидка їзда може бути цікавою, але до кінця тижня або двох вона стає рецептом вигорання. Ранні підйоми, пізні ночі та

відсутність пауз можуть здаватися, що турист максимально ефективно проводить час у пункті призначення, але насправді людина виснажується і їй не вистачає сил уповні оцінити місце перебування.

Повільна подорож допомагає мандрівникам підтримувати своє психічне та фізичне здоров'я під час подорожі, заохочуючи їх планувати час простою у своєму маршруті. Розслабитися на пляжі в Греції на кілька додаткових днів замість того, щоб вирушати на новий острів, або провести післяобідній час за читанням в кав'ярні в Парижі замість того, щоб летіти до Лондона на одну ніч. Ці моменти турботи про себе стануть одними з найулюбленіших спогадів.

Сьогодні 16% компаній у всьому світі є повністю віддаленими, що дає можливість більшій кількості людей, ніж будь-коли раніше, відчувати, що таке стиль життя цифрового кочівника. Дистанційна робота забезпечує ідеальний баланс між роботою та особистим життям, дозволяючи подорожувати світом та максимально ефективно використовувати вільний час, отримуючи при цьому регулярний дохід. Однак, працюючи віддалено, неможливо подорожувати так само, як під час одно- або двотижневої відпустки.

Для того, щоб зосередитися на дедлайнах, приєднатися до Zoom-дзвінків і досягти високоякісних результатів, мандрівники повинні встановлювати реалістичні очікування щодо роботи під час подорожей. Повільна подорож – це чудовий спосіб гарантувати, що все ще є час, щоб насолодитися місцем призначення в позаробочі години.

Подорожувати швидко означає побачити більше світу за короткий час, але подорожувати повільно означає відчувати більше світу. Замість того, щоб приєднатися до екскурсії і зупинитися в готелі на кілька ночей перед від'їздом в нове місто, мандрівники, які вирішили сповільнитися і залишитися в місці призначення на тривалий період, мають шанс встановити там свій розпорядок дня і налагодити зв'язки з місцевими жителями, які проживають в цьому місці призначення. Вони можуть поспілкуватися з ними в кав'ярнях і місцевих ресторанах, познайомитися зі своїми сусідами і навіть з'єднатися з іншими

мандрівниками, які також намагаються отримати автентичний досвід в новому місці.

Мандрівники, які прагнуть швидко переміщатися між пунктами призначення, як правило, відвідують популярні туристичні місця, такі як Венеція, Париж, Рим, Пхукет або Тулум. Багато з цих місць стають дещо небажаними для мандрівників через величезну кількість відвідувачів, яких вони приймають щороку. Натовпи роблять відвідування неприємним під час пікового сезону, а місцеві підприємства відповідно підвищують ціни, що також робить подорож туди дорожчою.

Мандрівники, які вирішують сповільнити свій темп і довше залишатися в кожному місці, як правило, вибираються з основних туристичних центрів і відкривають для себе менш відвідані напрямки, які є більш автентичними і красивими. Прикладами є мандрівники, які прямують до Ніньбіня, В'єтнам, замість бухти Халонг, або до Болоньї, Італія, замість Венеції. Хоча вони часто менш доступні для швидкого перельоту, ці місця, які не так популярні серед міжнародних туристів, є найкращою причиною для мандрівників не поспішати і досліджувати місце призначення за межами його найбільших визначних пам'яток [39].

1.3 Пріоритетні напрями розвитку повільного туризму

З розумінням, що таке повільний туризм, як він працює, чого він прагне досягти і яку користь він приносить мандрівникам і місцевим громадам, варто розглянути деякі приклади повільного туризму в дії. До основних видів повільних подорожей, якими користуються мандрівники по всьому світу, належать: паломницький туризм, гастрономічний туризм, пішохідний туризм та велосипедний туризм.

Паломницький туризм. Багато світових релігій роблять акцент на ідеї «паломництва», коли мандрівники вирушають у духовну подорож до місця, яке має значення, і це можна розглядати як приклад повільної подорожі.

Частиною паломництва може бути огляд релігійних пам'яток – артефактів, пам'ятників та будівель, що мають важливе значення.

Пішохідний туризм – це форма подорожі, яка зазвичай характеризується тривалим перебуванням, незалежністю від громадського транспорту та недорогих засобів розміщення, а також тим, що беруться лише ті речі, які можуть бути перенесені в рюкзаку. Він добре вписується в концепцію повільного туризму, оскільки в його основі часто лежать пригоди, самопізнання та змістовний досвід. Піші прогулянки, як правило, зосереджуються на встановлених пішохідних маршрутах або стежках, які дозволяють туристам відчувати природну красу. Деякі популярні пішохідні маршрути також мають культурне або історичне значення.

Велосипедні подорожі також можуть бути прикладом повільного туризму, оскільки вони часто зосереджені на досвіді, пов'язаному з поїздками на велосипеді, і вони є значно більш екологічні, ніж поїздки на автомобілі. Мандрівники можуть доїхати до місця призначення на велосипеді або взяти велосипед напрокат, поки вони там перебувають. Велосипедні подорожі можуть включати в себе поїздки в різні місця на велосипеді, або вони можуть включати в себе їзду по відомим велосипедним доріжкам або участь у велосипедних зустрічах.

За даними Booking.com, більше половини мандрівників не хвилює, скільки часу потрібно, щоб дістатися до місця призначення, якщо вони подорожують унікальним видом транспорту. Мандрівники, які піклуються про навколишнє середовище, з більшою ймовірністю, ніж менш екологічно свідомі мандрівники, будуть зацікавлені в стійких видах транспорту, таких як поїзди або човни. У зв'язку з цим цікаво відзначити, що за даними Saddle Skedaddle, який пропонує нішеві велосипедні пригоди, бронювання велопоїздок збільшилося на 140% в період з 2014 по 2018 рік в Північній Америці. Мотивовані уникати натовпів (овертуризм), відпочиваючі прагнуть отримати вигоду від перевірки напрямків, дещо відхилених від звичного

шляху. За даними Booking.com, 54% туристів у світі шукають напрямки, які схожі, але менш переповнені, ніж їхні звичні місця [15].

Наступним типом є гастрономічний туризм, який є формою повільного туризму, який базується на споживанні приємної їжі. Як правило, це передбачає відвідування місць і дегустацію пропозицій декількох ресторанів протягом терміну перебування, з акцентом на автентичну і традиційну їжу, приготовану з використанням місцевих інгредієнтів.

На сьогоднішній день не існує єдиної класифікації видів гастрономічного туризму, проте українська вчена Вікторія Омельницька у своїй науковій статті [3] на основі вже існуючих даних розробила найповнішу класифікацію (рис. 1.1). За розташуванням дестинації гастрономічний туризм поділяється на міський та сільський.

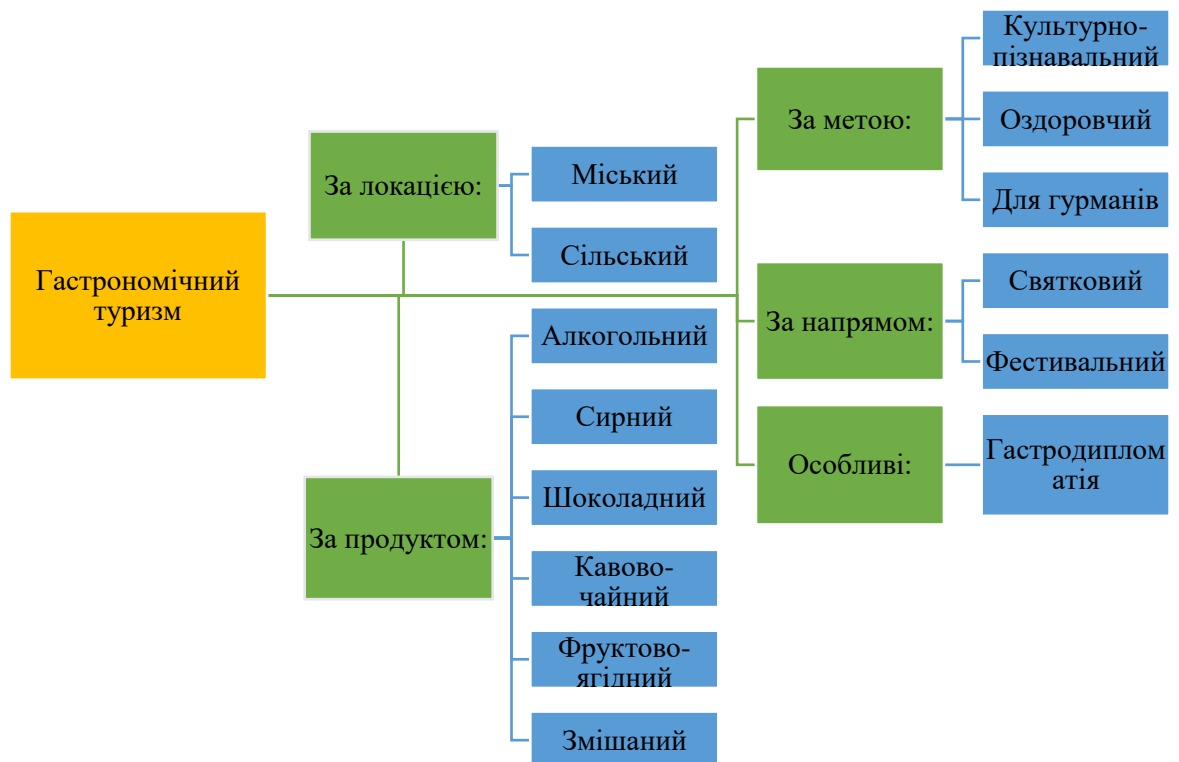

Рис. 1.1 Види гастрономічного туризму [3].

Особливою рисою міського туризму можна назвати відвідування ресторанів, де туристи дегустують різноманітні страви та делікатеси. Сільський туризм навпаки включає в себе не лише споживання готового продукту, а і збір ягід або грибів, прогулянки стежками виноробного

господарства, тощо. За видом продукту та напою виділяються винні, пивні, шоколадні, сирні, чайні, кавові, фруктові-ягідні та змішані підвиди турів.

Характерна риса цих підвидів полягає у відвідуванні плантацій, фермерських угідь або виробництв, тобто місць, звідки походить той чи інший продукт. За метою подорожі виділяють культурно-пізнавальні, оздоровчі та гурман-тури. Під час культурно-пізнавальних турист відвідує екскурсії, під час оздоровчих гастротурів відбувається, наприклад, дегустація цілющих чаїв або дієтотерапія. А під час гурман-турів відбувається дегустація спеціалістами (сомельє, дегустатор) гастрономічних страв. За напрямом подорожі виділяють святкові та фестивальні підвиди, де на перших туристи відвідують гастросвята, а на других гастрофестивалі. Окремо виділяють гастродипломатію, основна риса якої є організація гастрономічних прийомів з урахуванням кулінарних особливостей країни [3].

Датська вчена Анн-Метте Хьялагер розробила класифікацію, завдяки якій можна розподілити туристів, які їздять у гастрономічні тури на чотири типи. Вона пропонує бурдзьєзьку модель гастрономічного туризму, засновану на уподобаннях, цінностях (рис.1.2) та способі життя.

Рис. 1.2 Цінності чотирьох типів туристів у гастрономічних подорожах [36].

Дана модель відображає мотиви та поведінку туристів, їх відношення до їжі на основі чотирьох типів:

1. Розважальний тип. Туристи віддають перевагу знайомій їжі, щоб почуватися в безпеці і комфортно в тому чи іншому місці. Вони шукають мережі швидкого харчування, туристичні тури all inclusive та ресторани з передбачуваним меню. Після поїздки жодних змін у поведінці перед відвідуванням не відбувається. Вони покладаються на чутки та інші достовірні джерела. Проведення часу з друзями та перебування у знайомому та безпечному місці – ключові мотиви для туризму.

2. Диверсійний тип – це туристи, які люблять веселитися та спілкуються, але не особливо стурбовані обстановкою. Вони не хотіли б витратити час і сили на пошук інформації про ресторани. Швидше користуються рекомендаціями та списками топ-10.

3. Екзистенційний тип. Туристи шукають страви місцевої та регіональної кухні та їдять там, де їдять місцеві жителі. «Турист» означає «вестернізований» готель/курортне харчування та фаст-фуд, у той час як фермерський ринок означає «автентичний» та місцевий. Екзистенціалісти розслаблені та віддають перевагу простим і сільським стравам. Екзистенціалістів цікавлять кулінарні школи, кулінарні курси, риболовля, тури виноградниками та кулінарні фестивалі.

4. Експериментальний тип. Туристи стежать за модою і включають нові продукти, смаки та методи приготування. Вони шукають ресторани з інноваційним меню, елегантним дизайном та шикарним обслуговуванням. Вони подорожують, щоб побалувати себе, насолодитися гарним життям, прекрасною кухнею та побалувати себе. Тайм-менеджмент важливий, і експериментатори хочуть максимально використати час у пункті призначення [36].

Важливо додати, що існують прості підходи, які як міські, так і сільські готелі можуть адаптувати, щоб покращити досвід своїх гостей через різні відділи готелю.

Їжа та напої: Вже широко розповсюдженим способом є створення закладів харчування та напоїв, де місцева культура може бути легко інтегрована шляхом подачі регіональних страв з місцевих та сезонних продуктів. Важливою тенденцією, до якої вже пристосувалися багато підприємств, є «повернення до витоків».

Чим більше ми дізнаємося про їжу, харчування та планету, тим більше розуміємо, що натуральне – найкраще. Повернення їжі до її витоків віддає данину поваги місцевим травам, овочам, а також кулінарним традиціям. Навчання гостей цим кулінарним практикам також пропонує гостям спосіб глибше зануритися в місцеву культуру.

Оздоровлення та благополуччя: Оскільки повсякденне життя продовжує ставати більш технологічним, існує сильне прагнення до приземленої терапії та спа-практик, які використовують традиційні продукти харчування, ліки на рослинній основі, олії та стародавні ритуали.

Досвід і діяльність: Трансформаційні подорожі надихають мандрівників відключитися від свого напруженого повсякденного життя, це включає в себе вивчення нових навичок, які стануть мотивуючою силою для майбутніх мандрівників. Досвід може дозволити гостям взаємодіяти з місцевою громадою та взаємодіяти з іншими, щоб розширити свої культурні знання та розуміння.

Off – Grid: Разом з рухом Slow travelling з'явився тренд Off – Grid подорожей, який став можливим завдяки сучасним технологіям. Прикладом може слугувати сонячна енергія, яка забезпечує електроенергією будь-де, наприклад, у гірських хатинках, на човні чи в інших віддалених місцях. Як міські, так і сільські готелі можуть адаптуватися до мандрівників, які намагаються втекти від суєти повсякденного життя, пропонуючи послуги цифрової детоксикації, які стають все більш популярними.

Транспорт: Оскільки сталість є пріоритетом для неквапливих мандрівників, готелі повинні пропонувати або організовувати різні засоби пересування для своїх гостей. Оренда велосипедів, пішохідні екскурсії або

екскурсії на поїзді – все це привабливі варіанти для сучасних мандрівників [14].

Висновки до Розділу 1.

Повільний туризм розвинувся як розширення філософії повільної їжі та повільних міст, що охоплює подорожі та туристичну діяльність. Існує дуже мало досліджень щодо повільного туризму, але, тим не менш, інтерес до цієї концепції зростає. Повільний туризм можна розглядати з точки зору споживчої поведінки, маркетингу або сталого туризму. Хоча ідея повільного туризму є відносно новою, ряд існуючих теорій і концепцій туризму можуть бути адаптовані для того, щоб відповідати духу повільного туризму. Подібно до того, як повільна їжа та рух повільних міст протистоять швидкій їжі та глобалізації, повільний туризм можна розглядати як протиотруту від масового туризму та подальшого розвитку масового туризму і комерціалізації місцевої культури для задоволення потреб масового туриста. Це не означає, що повільний туризм можна вважати нішевим туризмом. Натомість, тут пропонується, щоб поняття «повільний» застосовувалося до управління DESTИНАЦІЯМИ, бізнес-операцій та поведінки споживачів, щоб створити зміну статус-кво на противагу існуючим туристичним онтологіям. Гнучкість і успіх такої зміни парадигми ще належить довести, але вона може бути можливою.

У цій главі викладено витоки та ключові ідеї повільного туризму, а також сферу досліджень і дискусій, яку ця концепція передбачає. Визначено переваги повільного туризму для довкілля та самих туристів. Наведено найпоширеніші приклади видів повільного туризму.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПОВІЛЬНОГО ТУРИЗМУ У ДІППОЛЬДІСВАЛЬДЕ (НІМЕЧЧИНА)

2.1 Сучасний стан розвитку масового туризму в Діппольдівсвальде

На південному сході Федеративної Республіки Німеччина, у Вільній державі Саксонія, приблизно за 22 км на південь від столиці Саксонії Дрездена на федеральному автобані 170 у напрямку Чехії розташоване місто Діппольдівсвальде, з серпня 2008 року – Велике місто Діппольдівсвальде в окрузі Саксонська Швейцарія-Остерцгебірге.

Рис. 2.1 Ніколайкірхе та замок.

Містечко Діппольдівсвальде, яке місцеві жителі ласкаво називають «Діппс», зобов'язане своєю назвою відлюднику Діппольду, який, за переказами, жив тут близько 1000 року. Сама назва «Dippoldiswalde» в прямому перекладі українською означає «ліс Діппольда». Протягом століть Діппольдівсвальде перетворилося на велике місто, а завдяки приєднанню інших районів Діппольдівсвальде зараз налічує близько 14 560 мешканців [11].

Гості Діппольдівсвальде можуть знайти тут мир і спокій, не відмовляючись від переваг культурного мегаполісу Дрездена, який

знаходиться всього в 22 кілометрах. Але з Діппольдісвальде також можна легко дістатися до багатьох інших екскурсійних місць.

Водосховище Мальтер є визнаною державою рекреаційною зоною з басейном «Паульсдорф», трьома лідо, двома кемпінгами, прокатом веслувальних човнів, майданчиками для міні-гольфу, пляжним волейболом, тенісними кортами та ресторанами і кафе.

Культурний центр «Parksäle» пропонує найрізноманітніші заходи. Зокрема, найстаріша в Саксонії серія «Meisterinterpreten» та серія «Wort und Musik», організована Musikverein Dippoldiswalde e.V., пропонують заходи за участю найкращих виконавців з Німеччини та з-за кордону.

Рис. 2.2 Озеро Мальтер

Діппольдісвальде межує з лісом, який має розгалужені та добре промарковані пішохідні маршрути. У Діппольдісвальде та його околицях можна здійснити пішу прогулянку по Священній стежці (Heiliger Weg) і дослідити різноманітну місцевість. При вході до лісу знаходиться ресторан «Хайдехоф», з якого відкривається вид аж на гребінь Остерцгебірге. На півночі піднімається гора Віліш заввишки 481 м, а гора Квохренер Кіпсе (452 м) збігає до Карсдорфу. Будинки Гермсдорфа (Віліша) мальовничо зіймаються у височінь. Праворуч – Райнберг, потім Райнхольдшайн і Лухау

з вражаючою, вкритою лісом базальтовою вершиною Лухберг висотою 576 м. На передньому плані – Обергесліх, а перед Лухбергом – Еленд, село, яке, за однією з версій, несе в своїй назві пам'ять про невимовні воєнні страждання, які довелося пережити цьому регіону в минулі століття. На горизонті між Вілішем та Лухбергом розташовані Вінтерберг, Шнеберг та Саттельберг. Праворуч від Лухберга видніється гора Мюкентюрмхен (Mückentürmchen) та висота 824 м Гайзінгберг (Geisingberg). У західному напрямку тягнеться Кольберг (595 м), а на горизонті з'являються висоти району Кіпсдорф, Шенфельд і Гермсдорф. Хребтова стежка в'ється до Гайерсберга, а над ним можна побачити церкву Kahle-Nöhen, розташовану в кінці Райхштадта.

Рис. 2.3 Тенніхтсгрунд

Завершують картину лісисті гірські хребти з горами Хекендорфер-Хайде та Ерашехе. Ще красивіший панорамний вид відкривається з оглядової вежі,

побудованої в 1885 році, Вежі короля Йоганна. Оглядова вежа, побудована в 1885 році над старовинними кар'єрами пісковиків на невеликому пагорбі і названа на честь тодішнього саксонського короля Йоганна. Вежа, що стоїть на восьмигранній основі, має висоту 20 м. На оглядовий майданчик ведуть 102 сходи. Освячений 18 червня 1886 року. Пофарбований у червоний колір висотний стовпчик показує висоту: 430 м над рівнем моря. Прямо навпроти знаходиться вхід до піщаного кар'єру, де до Першої світової війни видобували матеріал для жорен і точильних каменів. Цей піщаник також видобувався для будівельних цілей. Курфюрст Август наказав добувати тут камінь для розширення Діпського замку. У кар'єрі досі можна побачити військовий меморіал загиблим працівникам кар'єру. Неподалік від дороги до Обергесліха знаходиться старий кар'єр, в якому можна знайти скам'янілості крейдового періоду. Більш глибоку частину кар'єру займає ставок. Тут також можна знайти красиво закристалізовані аметисти.

Все пустище Діппольдсвальде (12 км²) колись було найпівнічнішою частиною лісу Діппольдіч, який належав власникам замку Різенбург біля Оссега. Кажуть, що нащадок роду Діппольдичів, єпископ Празький Адалберт, жив відлюдником у Діппольдсвальдер-Хайде, готуючись до своєї місіонерської подорожі на язичницьку північ, і був канонізований Папою Римським після своєї смерті. Саме тому «Святий Діппольд» вже давно увійшов до міського герба Діппольдсвальде.

Зі спортивної точки зору, в центрі міста Діппольдсвальде та в районі Шмідеберг є спортивний парк. Спортивний парк Діппольдсвальде пропонує зал на чотири поля з боулінгом та фітнес-залом, поле зі штучним покриттям та легкоатлетичний майданчик. Тут відбуваються великі, а також міжнародні спортивні заходи. У Шмідеберзі, окрім окремих спортивних відділень, успішно проводяться змагання з біатлону, які варто відвідати.

Рис.2.4 Спортивний майданчик

Ще однією визначною пам'яткою є залізниця Вайссеріцтальбан (Weißeritztalbahn) від Фрайталь-Хайнсберга до Кіпсдорфа. Вузькоколійна залізниця була побудована в період з 1881 по 1883 рік з шириною колії 750 мм. Лінія була введена в експлуатацію до Шмідеберга 1 листопада 1882 року. Лише через 10 місяців, 3 вересня 1883 року, вся лінія була введена в експлуатацію. Вайссеріцтальбан є другою вузькоколібною залізницею в Саксонії і вважається найдовшою громадською вузькоколібною залізницею в Німеччині.

Рис. 2.5 Вайсеритцтальбан

На жаль, залізнична лінія була серйозно пошкоджена під час повені 2002 року, проте у 2008 році її було відновлено як ділянку Фрайталь-Діппольдісвальде. З 17.06.2017 р. найстаріша в Німеччині громадська вузькоколійна залізниця, що перебуває в регулярній експлуатації, знову курсує по всьому своєму маршруту.

Ті, хто цікавиться культурою, також знайдуть у Діппольдісвальде те, що їм потрібно. З липня 2019 року Діппольдісвальде входить до складу Монтанрегіону Ерцгебірге/Крушногір'я. Транскордонний об'єкт всесвітньої спадщини Montanregion Erzgebirge/Krušnohoří складається з 22 підтериторій, 17 з яких знаходяться у Німеччині (Саксонія) та п'ять у Чеській Республіці (Карлові Вари, Усті-над-Лабем) [11].

Також варто відвідати музей Логербера, міста та крейцмейстера (використання музеєм точно реконструйованого будинку логербера 18 століття як недіючої експозиції є унікальним в Європі), музей середньовічного будівельного мистецтва (скорочено MiBERZ) у замку з унікальною для Європи експозицією археологічних знахідок з шахт Діппольдісвальде та Нідерпелея, історичну та дуже шановану Ніколайкірхе (побудована на початку 13 століття), а також музей містечка Діппольдісвальде. Історичний та з любов'ю відреставрований центр міста з Бергамським порталом, Брунненштубе, Постмайлензауле, замком та міською церквою, а також багато інших визначних пам'яток Діппольдісвальде та його околиць (у т.ч. Татарська могила та вітряк Holländerwindmühle) чекають на туристів.

Рис. 2.6 Замок

Міська бібліотека, розташована неподалік від ратуші, пропонує широкий вибір медіа-носіїв (книги, аудіо- та музичні компакт-диски, фільми на VHS або DVD), а також вичерпну інформацію про історію міста та регіону. У робочі години (у разі необхідності за попередньою домовленістю) всі бажаючі можуть користуватися Інтернетом.

Новий спортивний парк пропонує широкий спектр можливостей для занять спортом та найкращі умови для проведення змагань і великих спортивних заходів. Манеж для верхової їзди в Зайферсдорфі, модельний аеродром в Райнхольдхайні, спортивні зали, спортивні майданчики, тенісні

кортти, міні-гольф, космічний тир та інші об'єкти пропонують широкий спектр можливостей для занять спортом.

2.2 Вивчення побуту в малих містах Німеччини через повільний туризм

Задекларованою метою Федерального уряду є створення рівних умов життя у сільській та міській місцевості, а також створення міст, придатних для майбутнього, що може привабити велику кількість туристів. Ключову роль у цьому відіграють понад 2100 малих міст Німеччини, в яких проживає понад 24 млн. осіб, або близько третини населення країни. Вони беруть на себе важливі функції для свого регіону та роблять значний внесок у соціальну згуртованість та розвиток туризму. Водночас, вони стикаються з особливими викликами в ході нинішніх суспільних змін: Малі міста поблизу великих міст продовжують в середньому збільшувати чисельність населення і мають реагувати на зростаючий попит на житло, а також технічну та соціальну інфраструктуру. У сільських регіонах перед ними стоїть завдання підтримки та реконструкції інфраструктури та послуг, а також позитивного формування демографічних змін.

Мешканці малих міст отримують задоволення від життя у своєму населеному пункті, а також мають велике почуття прив'язаності до нього. Відносно велика кількість мешканців не бажають залишати своє мале місто за жодних обставин. Особливо прив'язаним до місця проживання є населення малих міст поза межами міських районів. Високий рівень задоволеності умовами життя в малих містах зумовлений, з одного боку, високою часткою власників житла, а з іншого – сільським характером місцевості. Малі міста завжди розглядалися як місця для створення власного житла, зокрема, окремого або заміського будинку з терасою. Тому існуючий житловий фонд малих міст характеризується вищою часткою індивідуальних та садибних будинків (в середньому 89%), ніж у середніх містах (82%) та великих містах (65%). Однак малі міста, як правило, мають більш щільну забудову, ніж

сільські муніципалітети, і – принаймні в місті або центрі – більше багатоквартирного житла (багатоквартирні будинки). Малі міста на сході Німеччини є більш «урбаністичними» в тому сенсі, що їх структура забудови переважно характеризується багатоквартирними будинками. Це пов'язано з тим, що навіть у невеликих містах житлова забудова в НДР була зосереджена на типових багатоквартирних будинках, наприклад, серії 70, найбільш поширеної системи збірних будинків, починаючи з 1970 року [8].

Проживання в невеликому містечку дає можливість брати участь у невеликих громадських заходах, щоб познайомитися з людьми. Німецький народ, як правило, характеризується як холодний і недружній, і хоча вони все ще далекі від надмірно балакучих, усміхнених американців, цей недружній стереотип, безумовно, вщухає в невеликих громадах. Німці найбільш екстравертивні під час прогулянок на природі, коли вони можуть відчутти невловиму посмішку і привітання від німецького незнайомця. Збільшення контакту з німцями (які, ймовірно, не говорять так багато англійською, як міські жителі) також означає, що ваші навички німецької мови будуть розквітати, можливо, навіть з приємним бонусним діалектом. Бути запрошеним до когось додому на Kaffee und Kuchen, тобто каву з тістечком, – це просто кодове слово для того, щоб провести три години в чужому домі, де вас нагодують неймовірною кількістю тістечок та кави або чаю. Якщо вам пощастило доторкнутися до цієї багатой німецької традиції, візьміть з собою план тем для розмови, порожній шлунок і багато-багато терпіння. Тут прийнято проводити по кілька годин за спілкуванням на званих вечерях, кавовими бесідами чи просто спілкуванням з сусідами, що і очікує того, хто обере повільний туризм у малому місті.

Отже, зважаючи на те, що маленькі міста в Німеччині є одним з найпоширеніших місць для життя, та на те, що вони є своєрідним поєднанням чи компромісом між усамітненим життям у селі та хаотичним та невпинним життям у великому місті, саме маленькі міста є ідеальним місцем для

поглинання у традиції та вивчення світогляду німців в рамках повільного туризму.

Почати таке вивчення повільному туристу найкраще з дослідження сталих традицій німецьких домогосподарств, бо без переймання таких звичок можна в кращому випадку зловити здивований погляд сусіда, а в гіршому випадку отримати неприємного розміру штраф.

Тож перша традиція, яка окрім Німеччини існує у багатьох країнах Європи, це сортування сміття. Звучить звісно просто, проте для людей незвиклих до того, сортування сміття, що має багато правил та видів, може викликати труднощі. Але туристам необхідно ознайомитися з тим, як слід сортувати сміття саме у місці перебування, адже вони не зовсім однакові всюди, аби не спровокувати конфлікт з місцевим населенням.

Проте для країни, відомої своєю ретельною культурою сортування та переробки відходів, будь кого вразить наступна особливість – широке використання паперу в Німеччині. А саме в бюрократичних цілях. Про Німеччину можна сказати: якщо щось не записано на папері, воно просто не має тут юридичної сили. Необхідно обов'язково роздруковувати квитанції, які отримано електронною поштою, і взагалі треба забути про PDF-файли. Зберігати паперові копії практично всього дуже важливо.

Наступна традиція, що умовно закріплена в законодавстві: в Німеччині лише шість днів на тиждень. Неділі все ще можна знайти в календарі, і вони, безумовно, з'являються час від часу після суботи, але крім цього, постає питання, чи існують вони насправді. Всі магазини зачинені, за винятком деяких кафе і ресторанів, громадський транспорт ходить рідше, на вулицях порожньо. І, здається, це не турбує більшість німців.

Люди розважаються у світі, де немає цілодобових ресторанів швидкого харчування, відповідь лежить у глибоко вкорінених традиціях і культурних святкуваннях. Запам'ятовується щось з маленького німецького містечка те, що там можна влаштувати свято з чого завгодно: картоплі, вина, яблук, чого завгодно.

Одним з туристичних магнітів малих міст є свята. Одне з найпомітніших – є Різдво, тож варто звернути увагу на німецькі різдвяні традиції.

Німці завчасно готуються до святкового сезону. Це пов'язано з тим, що різдвяний сезон починається з першого дня Адвенту – посту, який починається за чотири неділі до Різдва, тож перша неділя Адвенту може припадати або на останній тиждень листопада, або на перший грудня. Кожної неділі Адвенту на спеціально зробленому адвентійському вінку запалюється додаткова свічка (всього їх чотири). У цей час по всіх містах відбуваються різдвяні ярмарки. Цікавим сувеніром є різдвяний календар. Це не тільки обов'язковий подарунок для дітей, але й широкий вибір адвент-календарів для дорослих. Адвент-календар має 24 дверцята. Перші двері відчиняються 1 грудня, останні – 24 грудня, тобто напередодні Різдва. Купити можна не тільки шоколадні адвент-календарі, а й адвент-календарі з косметикою або снеками.

День Святого Миколая 6 грудня є важливим днем напередодні Різдва Христового. Цього дня діти традиційно напередодні ввечері роззуваються або вішають панчоуху, а вранці на Миколая знаходять у ній ласощі та невеличкі подарунки. Традиція відсилає до єпископа Мирлікійського – Миколу, який мав звичай перед Різдрвом непомітно дарувати подарунки бідним та дітям.

Як тільки запалюється четверта свічка на адвентському вінку, до Святвечора 24 грудня залишається недовго – до Різдва Христового. Цей день є кульмінацією різдвяного сезону в Німеччині. У цей день або трохи раніше встановлюють і прикрашають новорічну ялинку. Багато домогосподарств також встановили вертеп. Різдвяна вечеря готується на кухні.

Для побожних німців Святвечір часто означає похід до церкви на різдвяну службу. Вдень туди йдуть сім'ї з дітьми, а ввечері на Різдвяну Службу Божу люблять ходити старші люди, самотні або бездітні. Служба зазвичай проходить дуже урочисто.

Після відвідин церкви вдень і перед великою різдвяною вечерею подарунки роздають рано ввечері. Нерідко діти отримують одразу декілька

подарунків. В одних сім'ях подарунки приносить Немовля Христос, в інших – Вайнахтсман.

Різдво Христове (25 та 26 грудня) є державними вихідними днями. Багато хто використовує ці два свята для того, щоб зібратися всією родиною. Кава з тортом або спільна вечеря. Часто дарують також невеликі подарунки, наприклад, від бабусь і дідусів. Різдвяні свята проводяться комфортно та гармонійно перед тим, як наступного робочого дня розпочнеться великий розпродаж у магазинах і на порядку денному – підготовка до новорічної ночі [40].

Наступним важливим святом є Великдень. Великдень святкує воскресіння Ісуса Христа. 40-денний період посту від Попільної середи завершується Великоднем. Оскільки релігійна більшість у Німеччині належить до християнства, це свято відзначається тут на належному рівні.

Назва «Ostern» Великдень, ймовірно, походить від давньогерманського слова «eastron» (світанок). Свято проходить щороку в березні або квітні. Оскільки свято завжди припадає на неділю після першого весняного повного місяця, Великдень щороку припадає на різні вихідні. Для багатьох Великдень починається у Чистий четвер, день Таємної вечері.

Далі йде Страсна п'ятниця (день смерті Ісуса Христа на хресті). Це одне з найважливіших днів у християнстві. У християнстві в цей день не вживають м'яса. Далі йде Страсна субота і, нарешті, Великодня неділя (воскресіння Ісуса Христа). Пасхальна неділя – найважливіше свято в церковному році.

На Великдень оселі та сади прикрашають великою кількістю барвистих речей, переважно розписаними яйцями, великодніми кроликами та гілками. Цей звичай вважався дохристиянським символом родючості. Яйця часто прикрашають самі. Курячі яйця видувають або варять. Вони забарвлюються, наприклад, харчовими барвниками або фарбуються в'язкими фарбами. На Великдень споживають багато шоколаду та солодоців, від яких люди відмовилися під час Великого посту. Оскільки німці вже не ставляться до

посту так серйозно, лише одиниці від чогось відмовляються. Переважно це шоколад, цигарки або алкоголь.

Традиційною випічкою на Великдень є Великодня косичка. Це великий пиріг з дріжджового тіста, якого вистачить на всю родину та друзів. Ще однією традицією є «ховання писанок», яке особливо подобається дітям. Великодні яйця або великодні гнізда розкидані по всьому будинку або саду, звичайно ж, Великоднім Кроликом, і діти повинні їх знайти. Часто на дітей чекають маленькі сюрпризи. У багатьох культурах яйця є символом життя. Заєць вважався символом родючості вже в давньогерманські часи.

Щодо інших німецьких традицій. На Октоберфест зі зрозумілих причин хочуть потрапити всі. І хоча на цьому фестивалі все ще можна зустріти місцевих жителів, він став надзвичайно популярним серед туристів і в результаті часто перетворюється на п'яний фестиваль.

Альтернативою може стати будь-який Фольксфест в Баварії, з трахтенами (традиційним одягом), оркестрами умпа, літрами пива та кренделями завбільшки з вашу голову. Так само, як і різдвяні ярмарки, майже кожне місто в Німеччині має свій власний Фольксфест. Деякі з них більші, з карнавальними атракціонами та пивними наметами, в той час як інші можуть бути меншими, з пивним садом під відкритим небом та музикою. «Фестивальний сезон» зазвичай триває з весни (незабаром після Великодня) до початку жовтня.

Шультюте (Schultüte) – це традиційний німецький подарунок, який був започаткований у 19 столітті. Шультюте – це паперовий або пластиковий пакет у формі великого конуса. Їх дарують батьки своїм дітям у перший день навчання в школі (після дитячого садка), щоб допомогти їм подолати тривогу, яка зазвичай пов'язана з цією подією. Шультютени зазвичай наповнюються різними невеликими подарунками, починаючи від цукерок і закінчуючи предметами одягу та плюшевими ведмедиками.

Відвідування лазні в Німеччині є також досить цікавою традицією. Німці люблять відвідувати спа-салони (також відомі як лазні або сауни) як спосіб

розслабитися, але також вони розглядають це як медичну оздоровчу процедуру. Більшість лазень, які виглядають як гігантські басейни, наповнюються лікувальними природними джерелами, які, як вважається, мають цілющі властивості. Більшість німців поєднують лазні з саунами, які нібито дають справжній поштовх для оздоровлення організму.

2.3 Планування повільного туризму в Діппольдсвальде

У Діппольдсвальде налічується достатньо велика кількість готелів, як для такого невеличкого містечка. Деякі знаходяться у самому центрі, наприклад Hotel am Schloss, сама назва якого перекладається як готель біля замка. Особливо цінується тихе, але центральне розташування. У самому готелі до знаходиться 8 затишних 1- до 3-місних номерів. Можливе надання додаткового місця і дитячого ліжечка. Також можна забронювати номери з балконом. З червня 2021 року пропонується квартира для відпочинку площею близько 85 м² з для 2-6 осіб. Всі номери обладнані душем і туалетом, а також телевізором. На території знаходиться місце для паркування (частково крите). У квартирі для відпочинку є 2 санвузли з душем і ванною, 1 спальня, 1 студія, 1 розкладний диван з пружинним матрацом. Кухня з плитою, посудомийною машиною і мікрохвильовою піччю та два балкони. Щодо цін готелю

Двомісний номер з балконом – 70,00 €, тримісний номер коштує 96,00 €, однокімнатний номер з балконом – 60,00 €. За дрібного домашнього улюбленця треба доплатити 8,00 €. Ціна на сніданок на особу становить 10,00€. Квартира для відпочинку коштує 100 євро на добу. Мінімальний термін перебування 3 ночі. За кожну додаткову особу треба доплачувати 20,00 €.

Біля туристичної залізниці Вайсерітцальбан знаходиться Bahnhof, назва якого перекладається як дорожній готель. 30 метрів від готелю і можна проїхатися найстарішою вузькоколійною залізницею, що експлуатується, щоденне паровозне сполучення в мальовничому природному оточенні – всім цим пасажири можуть насолодитися під час подорожі по Вайссерітцальбан. У готелі пропонують свіжо відремонтовані номери або навіть цілі апартаменти,

всі номери обладнані душем і туалетом. За запитом можна замовити сніданок, який коштує 7€. Домашні тварини не допускаються. Куріння в номерах суворо заборонено. Одномісний номер коштує 40 євро, двомісний номер: 60 євро, тримісний номер: 80 євро.

Ще один готель розташований прямо біля лісу, якому вже більше 100 років. Виникнення Гайдегофу датується 1893 роком. Того ж року власник «Старого заїжджого двору» Луїс Крейсіг вирішив побудувати новий заїжджий двір безпосередньо на краю Діппольдівсвальдер-Хайде, на річці Діппольдхее. Так у 1894 році з'явилася «Kreißigs Restauration zum Steinbruch». У літописі йдеться про «корчму з прохолодними залами, свіжим пивом, будинком з корою, висячим конусом, високою гойдалкою, потаємними і прохолодними місцями і простими вечірніми стравами, такими як сир і ковбаса». Приблизно на рубежі століть будинок став популярним екскурсійним місцем для гостей з Діппольдівсвальде та Дрездена. У 1993 році родина Пех та Лібшнер перейняла власність, і 18 вересня 1994 року, у рік свого 100-річчя, готель був знову відкритий під назвою «Ландхаус Хайдехоф».

У готелі чекають на гостей 34 комфортабельні двомісні номери в елегантному стилі замського будинку з ванною/душем, феном, туалетом, телевізором, радіо та телефоном. Ціна одномісного номеру становить 90, 00€, двомісного 99, 00-130, 00€. Вартість номерів вказана за добу, включаючи сніданок «шведський стіл». У готелі надають персональну пропозицію та інформують про уїк-енди, спеціальні пропозиції для туристичних груп та клубів, а також путівки для близьких друзів.

Незважаючи на те, всі вищезазначені готелі пропонують ресторанне меню, в Діппольдівсвальде також існують декілька ресторанів та кафе. Ресторан «Alte Sattlerei» розташований у центрі міста Діппольдівсвальде. Приміщення оригінальної шорної майстерні перетворилися на висококласну гастрономічну перлину. До послуг відвідувачів дві їдальні з прекрасною обстановкою на 35 місць кожна. Один – романтичний з каміном, темним деревом і червоною цеглою, інший – залитий світлом.

Обидві зали обставлені вишукано зручними м'якими кріслами, які запрошують затриматись. Серце будівлі – шоу-кухня з сучасним обладнанням. Вона відокремлює два зали один від одного і дозволяє спостерігати за роботою шеф-кухаря Маттіаса Шиндлера та його творчої команди. Середній чек на особу 25 євро.

Кав'ярня Оберторггріль була відкрита 21.09.1990 року з невеликою їдальнею на 12 місць. Велика кухня в будинку навпроти з перекидною сковородою, газовою плитою і великим пароконвектоматом дозволяє нам щодня готувати свіжу їжу по-домашньому, по-домашньому. У кафе використовують домашню очищену картоплю, свіже м'ясо та овочі. Потім вони підтримуються в гарячому стані в пароконвектоматі на верхній решітці під парою або на водяній бані. Окрім картоплі та смаженої картоплі, також щодня пропонують макарони як гарнір. Середній чек 8 євро з особи.

Також у Діппольдсвальде знаходиться 3 кав'ярні, де можна купити дьонер. Дьонер – це розрізана булка з салатом, соусами та м'ясом. За таку ситну їжу треба заплатити близько 5,5 євро. Щосереди та щоп'ятниці на головній площі проходить ярмарок, на якому можна купити одяг та різноманітну їжу.

Що стосується цін на розваги, то наприклад, дві години у басейні Діппольдсвальде коштують 8,5 євро з особи, а поїздка на туристичному потязі обійдеться приблизно у 10 євро. Таким чином ось в яку суму обійдеться відпочинок в Діппольдсвальде:

	Проживання	Харчування	Розваги
1 доба	70 євро	30 євро	10 євро
7 днів	490 євро	210 євро	30 євро
1 місяць	1960 євро	840 євро	100 євро
3 місяці	5880 євро	2520 євро	200 євро
6 місяців	11760 євро	5040 євро	300 євро

Таким чином, оптимальним терміном проживання у Діппольдсвальде можна вважати місяць, що обійдеться туристу практично у 3000 євро і дає можливість зануритися у неспішне життя малого німецького міста.

Висновки до РОЗДІЛУ 2

Місто Діппольдсвальде з одного боку є типовим представником малого розміру містечок Німеччини, що не має необхідних для суттєвого масового туризму атракцій. З іншого боку воно є ідеальним місцем для повсякденного життя, а разом з тим і для повільного вивчення культурних звичок та традицій німців. Адже суть повільного туризму полягає в тому, щоб цінувати те, що робить місце унікальним, і максимально використати час, який є у туриста. Коли йдеться про подорож за кордон, це означає залишатися місцевим, де і коли це можливо. Саме маленькі міста, як Діппольдсвальде, дозволяють це відчутти сповна, бо турист завжди будете поруч і з центральною площею міста та святами що на них відбуваються, а також і з пішохідними маршрутами лісами та вузькоколійною залізницею що йде вздовж ці ліси. І це вивчення традицій значно більш вірогідне в місті, де туриста, як нове лице, не проігнорують, а до якого з радістю залучать привітні сусіди.

ВИСНОВКИ

Основна ідея повільного туризму і повільних подорожей полягає в їх взаємозв'язку з культурою та можливостями, які вони пропонують відвідувачам. Зокрема – стати частиною місцевої громади, часто користуючись місцевими послугами, і подорожуючи досить повільно, щоб насолодитися більш детальними аспектами місць, по яких вони подорожують. Повільний туризм усуває поняття «обов'язкових для відвідування пам'яток» і необхідність вкласти в якомога більшу кількість часу, та уникає думки про те, що турист сидить на пляжі протягом тижня, майже нічого не роблячи. Замість цього цей вид туризму представляє зовсім інший досвід, який включає деякі з обов'язкових для відвідування місць, але розглядається їх більш глибоко через їх взаємовідносини з приймаючою громадою.

Саме маленькі міста Німеччини є для такого виду туризму більш відповідними як інфраструктурно, так і ідейно, адже вони не є переповненими масовими туристами, проте мають розвину транспортну та готельну мережу. До того ж й час в таких містах пливе, здається, повільніше.

Одним з таких міст є і саксонське місто Діппольдсвальде, яке не маючи великої кількості визначних місць чи історичних пам'яток, привабливих для масового туризму, має все необхідне для вивчення культури та звичаїв місцевого народу, а також є чудовим місцем для піших та велосипедних прогулянок. Близькість та транспортна доступність до інших культурно значущих міст Саксонії робить Діппольдсвальде ідеальною дестинацією повільного туризму.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про туризм : Закон України від 15 вер. 1995 р. № 325 // Відомості Верховної Ради України, 1995, № 31, С.24.
2. Божко Л.Д. Повільний туризм як нова філософія європейського туризму : сайт. URL: <http://ku-khsac.in.ua/article/view/221385> (дата звернення: 05.10.2022).
3. Омельницька В.О. Сутність та класифікація видів гастрономічного туризму // Приазовський економічний вісник, 2018. №1(6). С.15-20.
4. Babin, B. J., Darden, W. R., Griffin, M. Work and/or fun: measuring hedonic and utilitarian shopping value. *Journal of Consumer Research*, 20(4), 1994. P. 644-656.
5. David Suzuki Foundation: сайт. URL: <https://david Suzuki.org/> (дата звернення: 07.10.2022).
6. Di Clemente, E., Hernández-Mogollón, J. M., De Salvo, P., & Campón-Cerro, A. M. Slow tourism: An alternative model for local and tourist development. *Sustainable performance and tourism: A collection of tools and best practices*, 2015. P. 23-37.
7. Dickinson, J., Lumsdon, L. *Slow travel and tourism*. London: Earthscan, 2010.
8. Federal Institute for Research on Building, Urban Affairs and Spatial Development (BBSR): сайт. URL: <https://www.bbsr.bund.de/BBSR/EN/publications/AnalysenKompakt/Issues/ak-2022-02.html> (дата звернення: 18.11.2022).
9. Fullagar, S., Markwell, K., & Wilson, E. *Slow tourism: Experiences and mobilities*. Channel View Publications: Bristol, 2012.
10. Gardner, N. A manifesto for slow travel. *Hidden Europe Magazine*, 25(1), 2009. P. 14.

11. Große Kreisstadt Dippoldiswalde: сайт. URL: https://www.dippoldiswalde.de/inhalte/dippoldiswalde/_inhalt/dippoldiswalde/dippoldiswalde/ (дата звернення: 12.11.2022).

12. Gutman, J. Means–end chains as goal hierarchies. *Psychology & marketing*, 14(6), 1997. P. 545-560.

13. Hall, C. M. The contradictions and paradoxes of slow food: Environmental change, sustainability and the conservation of taste. *Slow tourism: Experiences and mobilities*, 2012. P. 53-68.

14. Hospitality Insights: сайт. URL: <https://hospitalityinsights.ehl.edu/what-slow-tourism/> (дата звернення: 17.10.2022).

15. Jung, E., «SLOW TOURISM: A MEANS-END APPROACH TO THE MOTIVATIONS OF SLOW TRAVELERS. « PhD diss., University of Tennessee, 2021.

16. Jones, M. A., Reynolds, K. E., Arnold, M. J. Hedonic and utilitarian shopping value: Investigating differential effects on retail outcomes. *Journal of business research*, 59(9), 2006. P. 974-981.

17. Kim, Y. H. Organic Food Consumption: Application of the Means-end Theory [Doctoral Dissertation]. The University of Tennessee. 2014.

18. Kumar, A., Patel, C. Slow Tourism a New Phenomenon. *SSRN Electronic Journal*. 6, 2019. P. 2946-2948.

19. Lin, C. F., Fu, C. S. Advancing laddering and critical incident technique to reveal restaurant niches. *The Service Industries Journal*, 37(13-14), 2017. P. 801-818.

20. Lin, C. F., Fu, C. S., Li, C. C. Integrating means-end chains and the Kano model to understand tourists' cognitive structure toward leisure and recreational resources of suburban-mountains. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 23(2), 2018. P. 183-199.

21. Lin, C. F., Fu, C. S., Chen, Y. T. Exploring customer perceptions toward different service volumes: An integration of means–end chain and balance theories. *Food quality and preference*, 73, 2019. P. 86-96.

22. Lipman, M. B., and L. Murphy. “‘Make Haste Slowly’: Environmental Sustainability and Willing Workers on Organic Farms.” In *Slow Tourism: Experiences and Mobilities* (S. Fullagar, K. Markwell, and E. Wilson, Eds). Bristol, UK: Channel View, 2012. P. 84-98.
23. Losada, N., Mota, G. 'Slow down, your movie is too fast': Slow tourism representations in the promotional videos of the Douro region (Northern Portugal) // *Journal of destination marketing & management*, 11, 2019. P. 140-149.
24. Lush. E. *German Culture Guide: 7 Unforgettable Experiences for Visitors* : сайт. URL: <https://wander-lush.org/german-culture-traditions/> (дата звернення: 25.11.2022).
25. Lux Travel: сайт. URL: <https://luxtraveldmc.com/blog/the-benefits-of-slow-travel/> (дата звернення: 14.11.2022).
26. Meng, B., Choi, K. Extending the theory of planned behavior: Testing the effects of authentic perception and environmental concerns on the slow-tourist decision-making process. *Current Issues in Tourism*, 19(6), 2016. P. 528-544.
27. Moira, P., Mylonopoulos, D., & Kondoudaki, A. The application of slow movement to tourism: is slow tourism a new paradigm?. *Journal of Tourism and Leisure Studies*, 2(2), 2017. P. 1-10.
28. Oh, H., Assaf, A. G., & Baloglu, S. Motivations and goals of slow tourism. *Journal of Travel Research*, 55(2), 2016. P. 205–219.
29. Park, C. Efficient or enjoyable? Consumer values of eating-out and fast food restaurant consumption in Korea. *International Journal of Hospitality Management*, 23(1), 2004. P. 87-94.
30. Parkins, W., & Craig, G. *Slow Living*. Oxford: Berg. 2006
31. Peter, J.P., Olson, J.C. *Consumer behavior & marketing strategy* (9th ed). New York: McGraw-Hill Irwin, 2010.
32. Rokeach, M. The role of values in public opinion research. *Public Opinion Quarterly*, 32(4), 1968. P. 547-559.

33. Reynolds, T. J., & Olson, J. C. Understanding consumer decision making: The means-end approach to marketing and advertising strategy. Psychology Press, 2001.

34. Revfine: сайт. URL: <https://www.revfine.com/slow-tourism/> (дата звернення: 17.11.2022).

35. Scott, D., & Becken, S. Adapting to climate change and climate policy: Progress, problems and potentials. Journal of Sustainable tourism, 18(3), 2010. P. 283-295.

36. Seyitoğlu F. A Conceptual Study of the Strategic Role of Gastronomy in Tourism Destinations: сайт. URL: <https://doi.org/10.1016/j.ijgfs.2020.100230> (дата звернення: 02.12.2021).

37. Slow Europe Travel Forums: сайт. URL: <https://www.sloweurope.com/> (дата звернення: 16.11.2022).

38. Timms, B. F., Conway, D. Slow tourism at the Caribbean's geographical margins. Tourism Geographies, 14(3), 2012. P. 396–418.

39. The Travel: сайт. URL: <https://www.thetravel.com/benefits-of-slow-travel/> (дата звернення: 16.11.2022).

40. Wirtschaftsforum: сайт. URL: <https://www.wirtschaftsforum.de/tipps/so-feiert-man-weihnachten-in-deutschland> (дата звернення: 19.11.2022).

41. Woodruff, R. B. Customer value: the next source for competitive advantage. Journal of the academy of marketing science, 25(2), 1997. P.139.

42. World Travel & Tourism Council : сайт. URL: <https://wttc.org/> (дата звернення: 14.11.2022).